



# SLOVENSKE SKUPNOSTI

## SLOVENSKA TROEDINOST

Nastanek avtonomne dežele Furlanije-Juljske Benečije je za slovensko skupnost, ki v njej prebiva, nedvomno velikega pomena. Že ob pripravah zanjo, ob prizadevanjih za čim boljši in pravičnejši deželni statut so se samostojne slovenske politične organizacije na Goriškem in Tržaškem, SDZ in Slovenska skupnost, potegovala za dosego vseh osnovnih pravic Slovencev v Italiji. Žal nam to ni uspelo. Izglasovani deželni statut — zanj so glasovali tako demokrati kot socialisti in komunisti! — ni prinesel nikakega praktičnega izboljšanja v zadevi reševanja slovenskih problemov. 3. Člen namreč govori le o neki splošni etnični in kulturni zaščiti, kot bi n.p.r. govoril o kaki rezervi za divjačino ali o nacionalnem parku...

Vsekakor je deželna avtonomija postala stvarnost. V teku že desetletnega obstoja je pokazala v svojem praktičnem, vsakodnevem delovanju na sončne in senčne strani, ki izhajajo iz sedanjega statuta. Mislimo, da v tem trenutku ni pametno pretekati solza zaradi osnovnih pomanjkljivosti statuta. Tak je in stranke, ki so ga v parlamentu sprejele nosijo zanj vso odgovornost! O tem naj dobro premislijo tudi slovenski volivci! Prej ali slej bodo morale italijanske stranke v parlamentu spreminiti statut, čeprav bi to zahtevalo silno zapleteno juridično in zakonodajno proceduro. V ta okvir naj pride tudi do zakonske zaščite na parlamentarni ter vladni ravni in prav v tem smislu so že nastopile s potrebnimi koraki naše demokratične politične organizacije. Slovenska skupnost ter Slovenska demokratska zveza sta s svojo peticijo na parlament in priloženim zakonskim osnutkom dali temeljit prispevek za končno re-

šitev celotnega slovenskega manjšinskega vprašanja. Podobno akcijo je sprožil tudi deželni svetovalec Slovenske skupnosti s tem, da je zakonski osnutek predložil v deželnem svetu.

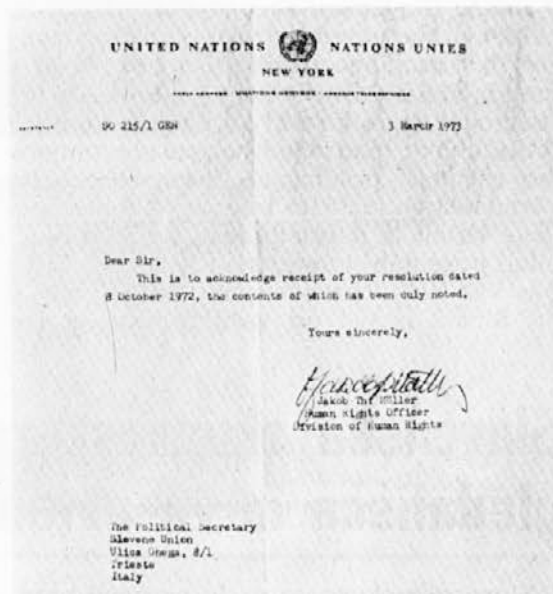
### Slovenci-pod streho hiše ene!

Sedaj je na vsedravnih strankah, ki so marsikdaj polne obljub in lepih besed, da pokažejo, če so za naše pravice. Eno je treba reči: v sedanji zakonodaji dobi si **niso upale ali niso hotele razpravljati o zakonskem osnutku Slovenske skupnosti**. Niti niso s svoje strani same predložile podobnih osnutkov v deželnem svetu, ne PCI ne PSI ne druge italijanske stranke. Tega ni storila nobena stranka! Ne samo: socialisti so glasovali proti rabi slovenščine v svetih gorskih skupnosti. Kako naj to vskladimo z nenehnim ponavljanjem o naših pravicah in njih zaščiti?

Ni naš namen spuščati se v polemiko. Lahko bi še in še ponavljali že znana dejstva, a jih sedaj nočemo. Toda ne smemo pozabiti, da so se velike stranke, tudi levičarske, ob najpomembnejših problemih naše skupnosti skoraj vedno obrnile proč od realnih interesov slovenske manjšine. In tega naši volivci ne smejo pozabiti.

Ko smo prej omenjali nekatere negativne plati v zvezi z deželnim statutom, smo seveda zapisali golo resnico. Ne smemo pa mimo drugih, pozitivnih dejstev, ki jih je ustanovitev dežele prinesla, vsem prebivalcem in tudi nam Slovincem. Prvič v zgodovini je namreč združila v eni upravni enoti vse tri dele slovenske manjšine v Italiji, Slovenci v videmski, goriški in tržaški po-

Nadaljevanje na 4. strani ●



Na resolucijo, ki jo je občni zbor Slovenske skupnosti izglasoval po nacifašističnih izbruhih na Koroškem in jo poleg italijanskih, jugoslovanskih in avstrijskih najvišjih državnih in konzularnih oblasti poslal Združenim narodom, smo prejeli:

»Političnemu tajniku Slovenske skupnosti, ul. Ghega 8, Trst - Italija.

Dragi gospod, sporočamo Vam, da smo prejeli Vašo resolucijo z dne 8. oktobra 1972, vsebino katere smo primerno zabeležili.

S spoštovanjem  
Jakob Th. Möller  
Uradnik  
Odseka Človeških pravic«

- Gospodu **Giovanniju Leoneju**  
Predsedniku Republike **RIM**
- Gospodu **sen. Amintore Fanfaniju**  
Predsedniku Senata
- Gospodu **posl. Alessandru Pertiniju**  
Predsedniku Poslanske zbornice
- Gospodu **posl. Giuliju Andreottiju**  
Ministrskemu predsedniku

Podpisani člani slovenske narodne skupnosti tolmačimo želje vsega slovenskega ljudstva in še posebno vseh pristašev Slovenske skupnosti in Slovenske demokratske zveze v Furlaniji Juljski krajini, ko zaskrbljeni zaradi vedno močnejše zločinske fašistične dejavnosti, ki hoče podreti sedanji demokratični red

zahtevamo

takojšen razpust vseh fašističnih organizacij, kot to predvideva 12. člen ustavnih odlokov republike, ki je nastala iz junaške osvobodilne vojne, katere smo se Slovenci udeležili z vsemi svojimi silami.

V tem smislu se pridružujemo glasu tistih, ki zahtevajo takojšen razpust vseh fašistič-

Nadaljevanje na 3. strani ●

Ob deželnih volitvah, ki bodo 17. in 18. junija letos, smo Slovenci, ki biva-  
mo v tržaški, goriški in videmski pokrajini in ki se čutimo povezane v delu in  
programu Slovenske skupnosti, dali v javnost naslednji proglas. Da bo vsa jav-  
nost točno obveščena o vsebini proglasa, je slednji sestavljen v slovenskem in  
italijanskem jeziku ter v beneškem narečju.

Po desetih letih obstoja avtonomne dežele Furlanija-Juljska Benečija kri-  
vičen volivni zakon brani Slovincem v tržaški, goriški in v videmski pokrajini,  
da bi se na bodočih deželnih volitvah predstavili skupaj, v enem samem voliv-  
nem okrožju, z eno samo listo, in tako zavarovali svoje zakonite koristi in pra-  
vice.

Zato vsi Slovenci v deželi:

- odločno protestiramo proti temu krivičnemu zakonu, ki deli slovensko na-  
rodno skupnost na štiri volivna okrožja;
- zahtevamo, da italijanska poslanska zbornica in novoizvoljeni deželni svet  
odpravita z novim zakonom to nesmiselno in škodljivo delitev;
- zahtevamo tudi, da vlada in dežela priznata in zaščitita Slovence v Trstu, v  
Gorici in v Vidmu ter jih v okviru dežele in italijanske države združita proti  
političnemu, psihološkemu gospodarskemu in kulturnemu pritisku.

# Razgovor Slovenske skupnosti s slovenskim zamejskim tiskom

Naš deželni svetovalec je imel 4. maja letos razgovor s slovenskim tiskom v zamejstvu, kateremu je orisal delo in boje Slovenske skupnosti v drugi mandatni dobi deželnega sveta Furlanije-Juljske Benečije. V svojem uvodnem poročilu je dejal, da je v imenu Slovenske skupnosti predložil deželnemu svetu sedem zakonskih predlogov ter dva predloga vsedravnega značaja v smislu člena 26 deželnega statuta. Od teh predlogov je bilo pet sprejetih v eni ali drugi obliki: med njimi naj posebej omenimo zakonski predlog za kazensko zaščito narodnostnih manjšin ter zakonski predlog, ki je izrinil iz deželnih zakonov frazo »nosilci posebnih interesov«, s katerimi so nas vse dotlej označevali. Dalj časa se je dr. Štoka ustavil pri važnosti sprejetja s

strani deželnega sveta tega zakonskega predloga (proti so bili v deželnem svetu le misovci ter liberalci).

**Podčrtal je dejstvo, po katerem nismo Slovenci bili do sprejetja našega zakona nikjer imenovani:** ne v ustavi iz leta 1948, ne v deželnem statutu iz leta 1963, čeprav je dežela nastala s posebno avtonomijo prav zato, ker prebivamo v njenih mejah Slovenci, in sicer na Tržaškem, Goriškem, v Benečiji in Kanalski dolini. Parlament, ki je z ogromno večino izglasoval deželni statut dežele Furlanije-Juljske Benečije, nas ni imenoval v njem, tako kot je imenoval Nemce v statutu dežele Tridentinsko-Gornje Poadižje ter Francoze v dolini Aosta. Mi smo torej edina narodnostna skupnost, ki ni izrečno imenovana v posebnih statutih.

**Zato je toliko bolj pomembno dejstvo, da smo pa zaradi Slovenske skupnosti lahko odkrito in pošteno imenovani v deželnih zakonih.**

Toda delo Slovenske skupnosti se ni omejilo le na to načelno bitko, »naš boj je šel v tri smeri: v izbojevanje narodnostnih pravic, v boj za delavska in sindikalna vprašanja, v boj za socialne in ekonomske pravice naše narodne skupnosti«, je dejal naš deželni svetovalec. V tej zvezi je se dejal, da je vložil v deželnem svetu 52 interpelacij, pismenih in ustnih vprašanj ter okrog 30 resolucij; v vseh teh intervencijah se je stalno, odločno zavzemal za pravice slehernega našega človeka, od Trsta do Benečije, od delavca in kmeta do učitelja in uradnika.

Na vrsti so bili problemi razlaščenja, ki vedno bolj hromi gospodarstvo naše narodnostne skupnosti in izganja kmeta z njegove zemlje. Na vrsti so bili problemi Benečije, tovarn za Beneške Slovence, ki bi morale enkrat za vselej zaustaviti emigracijski val v Švico, v belgijske rudnike in v nemške tovarne. Na vrsti so bili problemi starejših ljudi, invalidov: o vseh teh vprašanjih je naš svetovalec stalno govoril v deželnem svetu; pa še o prispevkih za popravila starih hiš, o uradovanju zemljiške knjige, itd.

Neizprosni boj pa je Slovenska skupnost vodila v deželnem svetu za narodnostne pravice zamejskih Slovencev. Ti so ji bile vedno primarne značaja, saj so pravice Slovencev v deželi Furlaniji-Juljski Benečiji problem, ki ga je treba vedno in povsod postaviti na prvo mesto. Če bi Slovenska skupnost imela recimo svojega zastopnika v videmskem pokrajinskem svetu ali pa v miljskem občinskem svetu, bi se v teh organih tudi stalno govorilo o slovenskih vprašanjih: o slovenskih vrtcih in o slovenskih šolah, kjer jih ni; o slovenskih dvojezičnih napisih, o uporabi slovenščine, kjer so nanjo pozabili ali nočejo o njej slišati, itd.

Časnikarji so deželnemu svetovalcu Slovenske skupnosti postavili vrsto vprašanj, na katere je dr. Drago Štoka izčrpno odgovoril. Bila so postavljena vprašanja o nastopu slovenske liste v Benečiji, o gledanju raznih italijanskih strank na slovenska narodnostna vprašanja, o vrnitvi slovenskih priimkov v izvorno obliko, itd.

Ob koncu razgovora, ki je bil na sedežu Slovenske skupnosti v ul. Ghenga 8, se je dr. Štoka zahvalil slovenskemu tisku za poročanje o delu Slovenske skupnosti v deželnem svetu.

V začetku razgovora pa je predsednik sveta Slovenske skupnosti dr. Zorko Harej pozdravil vse prisotne in se ustavil pri bistvenih programskih in načelnih točkah Slovenske skupnosti. Na razgovoru je bil prisoten tudi zastopnik goriške SDZ dr. Bratuž.

Razgovora so se udeležili zastopniki Primorskega dnevnika, Katoliškega glasa, Novega lista, Gospodarstva, tržaškega Dela, revij Mladike in Dneva.

## Slovenska skupnost za stalnost Slovenskega gledališča in za avtonomijo tržaškega radia

Slovenska skupnost se je po svoji predstavniki v vseh političnih forumih in na vseh ravneh stalno zanimala za probleme radia in gledališča. Znano je, kako je predvsem po zaslugi Slovenske skupnosti in njenega občinskega svetovaleca ter sedanjega podpredsednika Slovenskega gledališča dr. Rafka Dolharja naše gledališče prišlo do neke vsaj relativne gotovosti in do prvih večjih subvencij iz javnih skladov. Slovenska skupnost namreč tudi ob tako važnem problemu kot je slovensko gledališče ni iskala svojih političnih računov, ampak predvsem 'koristi' vse slovenske narodne skupnosti v Italiji. V korist vseh Slovencev namreč je, da je Slovensko gledališče v Trstu, da s svojo dejavnostjo krije vse ozemlje, kjer živi slovenska skupnost v Italiji. Slovenska skupnost se zaveda, da stanje v Slovenskem gledališču ni povsem urejeno, da njegovo delo ni enako cenjeno kot delo sorodnih italijanskih gledališč v Italiji. Zato se bo še naprej borila za popolno izenačenost Slovenskega gledališča z drugimi sorodnimi ustanovami v Italiji.

Poleg tega pa se bo Slovenska skupnost po svojih predstavnikih borila tudi za to, da se razmere v samem gledališču tako uredijo, da bo ta naša najelitnejša kulturna ustanova zares v ponos vsem Slovencem v zamejstvu.

Poleg gledališča je za nas nadvse važna kulturna ustanova slovenski tržaški radio. Koliko je v vseh povojnih letih ta ustanova pripomogla k rasti in razvoju slovenske kulture v naši deželi, bo povedala zgodovina. Toda na dlani je, da so prav tu zrasli mnogi slovenski časnikarji, dramatik in drugi kulturni delavci, da je ta ustanova doslej zelo pospeševala kulturno dejavnost na vseh področjih, saj na radiu sodelujejo literati, znanstveniki, glasbeniki in drugi. Delovanje te ustanove pa žal ni na isti ravni z drugimi ustanovami, ki delujejo za Slovence. Na slovenskem oddelku tržaškega radia na primer še do danes 'ni enega sa-

mega skromnega slovenskega napisa', čeprav prihajajo v njegove urade Slovenci iz vse dežele in pogosto celo iz Slovenije. Zadnje čase je Slovenska skupnost po svojem predstavniku v deželnem svetu že dvakrat intervenirala pri predsedniku deželnega odbora Berzantiju zaradi zmanjšanja subvencij slovenski postaji in zaradi sledečega skrčenja sporedov. Pripomniti je treba, da predstavlja to krčenje tudi hudo socialno krivico, saj bodo nekateri zunanji sodelavci, ki jim radio predstavlja edini dohodek s tem zelo prizadeti. Zaradi tega Slovenska skupnost, ki so ji pri srcu interesi tako posameznikov kot vse naše javnosti, ne more tiho mimo teh krivic in pomanjkljivosti. V svoj program si je zato začrtala nekaj osnovnih točk, ki zadevajo radio in televizijo. Slovenska skupnost se bori za to, da se na tržaškem radiu uvede 'dvojezičnost', kot je že v praksi na naših šolah (državnih!) in deloma tudi v toponomastiki nekaterih krajev na Tržaškem. Slovenci smatramo namreč tako hudo diskriminacijo za omaloževanje naše individualnosti.

Dalje se Slovenska skupnost bori za to, da pride čimprej do nastavitve vsaj določenega števila 'tehnikov', ki obvladajo slovenščino, saj zaradi tega nedostatka danes trpijo ne samo oddaje, ampak tudi tehniki sami, ki opravljajo delo, ki ga ne razumejo in mu ne morejo slediti. Dalje je Slovenska skupnost za 'avtonomijo' slovenske tržaške radijske postaje, katero vodijo danes italijanski funkcionarji, ki ne razumejo ne slovenskega jezika ne slovenskega duha. Končno se bo do konca borila tudi za to, da pridemo Slovenci v Italiji do svojih 'televizijskih oddaj', kot jih imajo Nemci na Južnem Tirolskem. Da je to mogoče, je bilo dokazano ob priložnosti političnih deželnih tribun, ko je naš predstavnik Drago Štoka v svojem nastopu spregovoril tudi v slovenščini in ni to motilo nikogar razen misovcev-fašistov.



# SLOVENSKI KONZULTORJI

Tržaški občinski svet je potrdil svetovalce mestnih sosvetov. Slovenska skupnost ima svoje zastopnike v šestih sosvetih, in sicer:



Marjan Sedmak  
Zahodni Kras  
(števil. 1)



Milan Vremec  
Vzhodni Kras  
(števil. 2)



Marino Ažman  
Rojan-Greta-Barkovlje  
(števil. 3)



Ivan Kokorovec  
Sv. Ivan  
(števil. 8)



Josip Gerdol  
Kjadin-Rocol  
(števil. 9)



Boris Rutar  
Škedenj-Čarbola  
(števil. 11)

## Ob spomenikih padlim

Po naših vaseh na Tržaškem in Goriškem stojijo številni spomeniki v spomin padlim v zadnji vojni. Vsak izmed njih, od najskromnejšega pa do najbolj mogočnega in umetniško dovršenega, nam otipljivo priča o velikih človeških in materialnih žrtvah, ki so jih naši kraji utrpeli najprej pod fašizmom in nato še pod nacizmom. Po statistikah naj bi med zadnjo vojno Primorska kot najzalednejši del slovenskega narodnega ozemlja imela sorazmerno največ žrtev, približno 25 tisoč. Pretežna večina teh je padla v prvi vrsti za osvoboditev primorskega ljudstva izpod fašističnega in nemškega tlačitelja ne glede na svoje osebno nazorsko prepričanje. Zato zaslužijo, da gojimo do njih spoštovanje in hvaležnost.

Slovenska skupnost — kot samostojna politična organizacija Slovencev, ki živimo v mejah italijanske republike, globoko ceni vse padle žrtve za osvoboditev. Med drugim se jih vsako leto na dan mrtvih in ob prazniku osvoboditve 25. aprila spomni s polaganjem vencev na kraje njihove mučeniške smrti (ul. Ghega, na Opčinah, na Bazovici in v Rižarni). Njeni somišljeniki pa povsod sodelujejo pri raznih pobudah za počastitev njihovega spomina. Tako napr. v Nabrežini, v Zgoniku, na Repentabru, na Proseku, na Opčinah in drugod, kjer so jim že postavili lepe spomenike.

V nedeljo 27. t.m. je odkritje spomenika padlim NOB v Gabrovcu na Krasu. V teku so priprave za postavitev spomenika padlim v Bazovici, v Sv. Križu, v Škedenju in Kolonkovcu in v Mačkovlje, ta zavedna slovenska vas je bila dvakrat požgana, leta 1921 po fašistih in leta 1943 po nacistih. V boju za narodno osvoboditev so Mačkovlje žrtvovali preko trideset mož in fantov.

## Slovenska skupnost v Trstu, Gorici in videmski pokrajini izjavlja:

1. Dežela Furlanija-Julijska Benečja je združila Slovence iz Kanalske doline, Beneške Slovenije, iz Gorice in Trsta.
2. Slovenska skupnost uveljavlja načelo enotnega političnega prostora; zato so problemi katerekoli teh pokrajin obveznost za vse Slovence v deželi.
3. Deželni volilni zakon nam ne dopušča enotnega volilnega nastopa; zato bo Slovenska skupnost v Trstu, Gorici in Vidmu zavzela tako skupno stališče, ki bo najbolj koristilo Slovincem v posameznih volilnih okrožjih.
4. Slovenska skupnost ima samostojno slovensko pot v politiki za edino pravilno; samo slovenske stranke lahko imajo za svoj glavni in edini cilj obrambo slovenskih pravic in koristi.
5. Slovenska skupnost se bo vedno z vsemi močmi borila proti fašizmu in proti katerikoli obliki diktature.
6. Slovenska skupnost se bo borila proti katerikoli obliki asimilacije.
7. Slovenska skupnost si bo prizadevala, da se Slovenec ohrani na zemlji, kjer živi stoletja, ter da v miru in v svobodi gospodarsko, socialno, kulturno in narodnostno napreduje.
8. Slovenska skupnost vabi vse Slovence, da podprejo in se združijo okoli edine slovenske stranke.
9. Vsi Slovenci v Trstu, v Gorici, v Beneški Sloveniji in v Kanalski dolini združeni v enotno fronto za slovenske pravice in skupne cilje.

nadalj. s 1. str. ●

nih organizacij, ki hočejo spremeniti demokratično podlago naše družbe.

Kot člani slovenske skupnosti, ki že stoletja živi na tej zemlji, pa želimo tudi opozoriti vse oblasti, in Vas še posebno, na velike krivice, ki smo jih pretrpeli pod fašizmom in do danes niso bile popravljene.

Zlasti želimo obrniti Vašo pozornost na nujnost globalne zaščite slovenske manjšine v deželi Furlanija-Julijska krajina. Manjšina zahteva polno priznanje in svobodno uživanje vseh svojih pravic, kot jih predvideva republiška ustava in Listina o človeških pravicah. Te pravice je do leta 1918 slovenska narodna skupnost že uživala, kasneje pa, zlasti v dobi fašizma, jih je oblast odpravila.

Proti tolikšni zločinski politiki pravega rodomora, so se Slovenci, najbolj odločno uprli, kar pa je še poostriilo fašistična zatiranja.

Končno je tudi s pomočjo osvobodilnega gibanja zmagala pravica in se je pričelo obdobje italijanske republike, ki temelji na strogem principu enakosti vseh državljanov pred zakonom, na socialni enakosti, na priznavanju in spoštovanju človeških pravic in na obvezi po zaščiti »jezikovnih manjšin s posebnimi zakoni«.

Na to demokratično republiko gledamo Slovenci v Furlaniji-Julijski Benečiji z zupanostjo in z lojalnostjo, zavedajoč se svojih dolžnosti pa tudi svojih pravic.

Zato odločno zahtevamo globalno zaščito in priznanje ter upoštevanje vseh pravic, ki jih smemo uživati kot svobodni ljudje in državljani.

Za globalno in dejansko zaščito naših pravic smo 15. novembra 1971 predstavili petico, kot to predvideva 50. člen ustave in želimo, da bi parlament o njej čimprej razpravljal in jo sprejel. Zato tudi spomnimo na pismo, ki so ga poslale vse slovenske politične in kulturne organizacije 3. decembra 1970 ministrskemu predsedniku.

## Rezultati dosedanjih deželni volitev v deželni svet Furlanije-Juljske Benečije

10. maja 1964 je Slovenska skupnost v Trstu in v Gorici prejela 10.008 glasov.

26. maja 1968 je Slovenska skupnost v Trstu in Gorici prejela 10.842 glasov.

17. junija 1973 moramo dokazati svetu, da nas je vedno več, ki čutimo, da je samostojni politizni nastop pravilna in učinkovita pot.

**SLOVENSKA SKUPNOST** bo samostojno nastopila na bližnjih deželnih volitvah. S tem bo ponovno potrdila načelo o lastnem narodnem zastopstvu ter načelo proti vključevanju v neslovenske stranke. Nastop **SLOVENSKE SKUPNOSTI** na deželnih volitvah nam zagotavlja možnost izvolitve slovenskega zastopstva v deželni svet.

Volilni nastopi pa zahtevajo mnogo naporov in finančnih sredstev zato



### Prispevajte v volilni sklad!

Prinesite svoj prispevek na sedež v Ul. Ghega 8/1<sup>o</sup> nadstr. tel. 69126 od 16-19 ure ali pa pošljite po tekočem računu št. 11/126, ki vam ga prilagamo.

**SLOVENSKA SKUPNOST** Vas iskreno toplo vabi, da jo tudi pri teh volitvah moralno in gmotno podprete in s tem izpričate svojo vero v obstoj in življenje narodne skupnosti.

Vsem, ki so se odzvali našemu vabilu in na katerikoli način prispevali v volilni sklad, se najtopleje zahvaljujemo.

## KANDIDATI LISTE Slovenske skupnosti za deželne volitve v deželi Furlaniji- Juljski Benečiji

### TRST

- 1) Drago ŠTOKA - deželni svetovalec
- 2) Andrej BRATUŽ - profesor, Gorica
- 3) Slavko BRATINA - profesor, Gorica
- 4) Alojz DEBELIS - kmetovalec, Trst
- 5) Rafko DOLHAR - zdravnik, Trst
- 6) Ivo KRALJ - delavec, Devin-Nabrežina
- 7) Ana MIKULUS por. SANCIN - uradnica, Trst
- 8) Alojz REBULA - pisatelj, Trst
- 9) Ladi REBULA - uslužbenec, Zgonik
- 10) Josip TERČON - trgovec, Devin-Nabrežina
- 11) Alojz TUL - profesor, Dolina
- 12) Igor TUTA - uradnik, Devin-Nabrežina
- 13) Ubald VRABEC - glasbenik, neodvisen, Trst
- 14) Milan VREMEC - uradnik, Trst
- 15) Mario ZAHAR - delavec, Dolina

### GORICA

- 1) Drago ŠTOKA - deželni svetovalec
- 2) Andrej BRATUŽ - profesor, Gorica
- 3) Stanislav BRATINA - profesor, Gorica
- 4) Remo DEVETAK - delavec, Vrh
- 5) Edvin KOVIC - kmetovalec, Sovodnje
- 6) Albin SIRK - profesor, Gorica
- 7) Marjan TERPIN - trgovec, Števerjan

## SLOVENSKA TROEDINOST

nadalj. s 1. str. ●

krajini smo s tem dobili **enoten forum**, ki nas lahko združuje in predstavlja od Bele in Tera ter Nadiže do Soče in Jadrana ter istrskih obronkov. Prvič so namreč beneški Slovenci po letu 1866, odkar so v Italiji, lahko stopili v skupno administrativno enoto s tržaškimi in goriškimi Slovenci.

### Kakšne perspektive narekuje Slovincem deželna enotnost

Marsikdo se bo pri tem lahko vprašal: Ali smo znali v teh desetih letih deželne skupnosti pravilno izkoristiti to povezanost. Slovenci smo se vedno borili za priznanje osnovnih pravic celotni naši manjšini in nasprotovali vsaki diskriminaciji pri ravnanju na en način s tržaškimi, na drugi z goriškimi in še na tretji — najslabši — z beneškimi in splošno videmskimi Slovenci. Prizadevali smo si, storiti vse, da bi tako država kot tudi deželna oblast dejansko premaknila to obstoječe mrtvilo. In prav zasluga Slovenske skupnosti in njenega dežel-

nega svetovalca je, če se je zlasti v zadnji legislaturi nekaj premaknilo na bolje. Dežela je dejansko že priznala tudi beneške Slovence, zlasti odkar je deželni predsednik Berzanti sprejel posebno delegacijo beneških Slovencev. Sam predsednik vlade Andreotti je v nagovoru beneškemu županom v Rimu omenil slovensko prebivalstvo Nadiških dolin. Po italijanski televiziji je šel glas tudi o beneških Slovencih prav in samo iz ust svetovalca Slovenske skupnosti.

Mnogo je še dela na tem področju. To je predvsem naloga samostojnih slovenskih političnih predstavništev in organizacij. Treba je tudi misliti na ožje povezave z beneškimi Slovenci in na možnost skupnega nastopanja v deželnem okviru. Tu imamo predvsem v mislih **slovensko politično nastopanje v okviru Slovenske skupnosti**. Če nam je do zdaj bilo dejansko onemogočeno izvesti in izpeljati ta zgodovinski korak, moramo v tem smislu delati za bodočnost. Predvsem moramo omeniti krivičnost deželnega volilnega zakona, ki loči Slovence v deželi kar na štiri volilna okrožja: Trst, Gorica, Videm in Tolmeč. Zaradi tega ne moremo še praktično izvesti predstavitev

slovenskih list v videmski pokrajini in njih dveh okrožjih. Če je bila vložitev liste Slovenske skupnosti zaenkrat še onemogočena, bo pa gotovo vse prizadevanje Slovenske skupnosti v tretji zakonodajni dobi šlo v to, da bi deželni svet popravil krivico volilnega zakona. Predstavnik Slovenske skupnosti bo v novem deželnem svetu napravil vse potrebne korake v tem smislu.

Slovenska skupnost v Trstu in Slovenska demokratska zveza v Gorici sta pri volilnih pripravah storili vse, da bi tudi za te volitve prišlo do vložitve slovenske liste v videmski pokrajini. Praktična izvedba tega načrta je zaenkrat kot rečeno še nemogoča. Nerdvomno pa lahko zabeležimo kljub temu **akcijsko enotnost Slovencev iz Trsta, Gorice in Beneške Slovenije**. Ta enotnost se bo izkazala v skupni politični volji za dosego skupnih ciljev. Začrtala je že potrebne smernice za nadaljevanje začetega dela, ki obeta novo pomlad za celotno slovensko narodno skupnost v deželi.

Odgovorni urednik: Dr. Dragomir Legiša  
Za politično vsebino člankov odgovarja izvršni odbor Slovenske skupnosti - Tisk. Del Bianco - Udine